

ARCHIEF ERFGOED MIGRATIE

AMVB
ARCHIEF EN MUSEUM
VOOR HET VLAAMS
LEVEN TE BRUSSEL

INHOUD

Archief, erfgoed en migratie (AMVB)	3
Methode, doelgroep en opbouw van het pakket	4
DIDACTISCH MATERIAAL	
‘Brussel, het bewaren waard!’	5
1. Inleiding: Oriëntatie en kennismaking	6
2. Activiteit: Bezoek aan het AMVB	7
3. Activiteit: Oriëntatieloop in Brussel	8
4. Activiteit: Maak je eigen digitaal archief	10
‘Migratie’	14
1. Inleiding: Oriëntatie en kennismaking	15
2. Activiteit: Wat is een interview?	17
3. Activiteit: Een interview plannen	18
4. Activiteit: Wat is migratie?	19
5. Activiteit: Interviewvragen bepalen	24
6. Activiteit: Presentatie en feedback	25
7. Activiteit: Archiefmateriaal analyseren	28
8. Activiteit: Interview uitschrijven	33
9. Evaluatie: keuzemogelijkheden	35
10. Reflectie leervraag	41
Leerdoelen—ontwikkelingsdoelen	44
Bijlagen en materiaal	47

ARCHIEF, ERFGOED, MIGRATIE

Archief en Museum voor het Vlaams leven te Brussel

Educatief pakket

Wat is het AMVB?

Het Archief en Museum voor het Vlaams leven te Brussel vzw (her-)ontdekt het verdwijnend collectief geheugen van de Nederlandstalige Brusselaars in de veranderende grootstedelijke samenleving.

Het AMVB is als gemeenschapsarchief een open huis voor de continue ondersteuning van deze Nederlandstalige erfgoedgemeenschappen. Het maakt hun erfgoedcollecties zichtbaar en stimuleert de bewustwording

De waarden van het AMVB

- *Pluralisme:* Het AMVB maakt geen onderscheid op basis van ideologie of thema. Door verschillende invalshoeken aan bod te brengen willen we een genuanceerd en integer beeld van de samenleving schetsen.
- *Lokale verankering:* Het AMVB gaat voor een duurzame verankering in een dynamische grootstedelijke samenleving. Om te kunnen inspelen op actuele noden, houden we steeds een vinger aan de pols via een uitgebreid netwerk van Brusselse actoren.
- *Kennisdeling:* Het AMVB is niet alleen een plaats waar informatie wordt opgeslagen; kennis en vaardigheden worden ook gedeeld. Zowel door de valorisatie van de eigen collectie als door het ondersteunen van de Nederlandstalige Brusselse erfgoedgemeenschappen, zet het AMVB in op levenslang leren.
- *Historische beleving:* Met een kwalitatief en creatief aanbod wil het AMVB een diverse samenleving het Nederlandstalige Brussel van vandaag en gisteren laten ontdekken en beleven.

Het AMVB kreeg op 24 september 2010 het label 'Erkend Cultureel Archief' van de Vlaamse Gemeenschap.

Het AMVB wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Overheid en de Vlaam-

Doelstellingen van dit pakket:

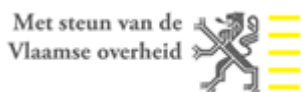
- **Leerlingen van de eerste graad laten kennismaken met de werking van het AMVB.**
- **Het thema 'migratie' concreet bespreekbaar maken aan de hand van archiefbronnen.**
- **Didactisch materiaal aanbieden rond beide onderwerpen.**
- **Integreren van digitale hulpmiddelen om een krachtige leeromgeving te**

Met de steun van de

VLAAMSE
GEMEENS
CHAPSCO
MMISSIE

Methode

Dit pakket is het resultaat van een samenwerking tussen het AMVB en de leerkrachten Nederlands, Burgerschap en Geschiedenis van het Lucerna-college Brussel. Groepswerk en individuele oefeningen komen aan bod. Het onderdeel 'Brussel, het bewaren waard!' is een introductie op het AMVB en concentreert zich op de aanmaak en het beheer van (digitaal) archief. Binnen dit pakket wordt het begrip '**erfgoed**' gepresenteerd aan de hand van concrete en herkenbare voorbeelden binnen een Brusselse context. Dit onderdeel van het pakket vormt tegelijk een aanvulling bij een eventueel bezoek aan het AMVB.

Het tweede onderdeel 'Migratie' is eerder projectgericht en wil de leerlingen op een interactieve manier laten kennismaken met hun eigen sociocultureel erfgoed en familiegeschiedenis. Het thema '**Migratie**' kan op school aan bod komen als jaarthema of als centraal thema van een projectweek. Naast archiefmateriaal over het thema worden ook een aantal digitale tools aangeboden waarbij gebruik gemaakt kan worden van de mogelijkheden van Smart School en sociale media. Tegelijkertijd komen verschillende vaardigheden en bepaalde aspecten van mediawijsheid aan bod. Om de leerlingen tenslotte te evalueren kan er gekozen worden uit verschillende opties.

Via dit pakket willen we een gevarieerde en krachtige leeromgeving creëren waarbij gebruik gemaakt wordt

Doelgroep:

In de eerste plaats leerlingen van de 1e graad ASO van een Brusselse school.

Binnen deze doelgroep kan iedereen aan de acti-

Opbouw

Zoals eerder vermeld bevat dit educatief pakket twee onderdelen:

- Het eerste deel kan dienen als een introductie bij een bezoek aan het AMVB en werkt aanvullend. Deze activiteiten en opdrachten kunnen verspreid worden over het schooljaar.
- Het tweede deel staat los van een bezoek. Het kan aan bod komen in een brede waaier van schoolprojecten waar onderwerpen als migratie of vluchtelingen centraal staan.

De verschillende opdrachten van elk onderdeel werken cumulatief en opbouwend, daarom is het raadzaam om de opdrachten in volgorde af te behandelen.

Wat je moet weten als je het archief bezoekt:

1. Niet eten of drinken.
2. Er is telkens maar één iemand die de documenten mag aanraken (met een handschoen). Wissel af zodat iedereen eens heeft kunnen opzoeken.
3. Om het spel te spelen gebruik je de iPad. Je hoeft dus echt geen schrijfgier mee te nemen (het is zelfs verboden!)
4. Trek geen foto met flits.
5. Je bent natuurlijk voorzichtig en ordelijk met het materiaal in het archief.

BRUSSEL

HET BEWAREN WAARD!

AMVB
ARCHIEF EN MUSEUM
VOOR HET VLAAMS
LEVEN TE BRUSSEL

1. Oriënteren en kennismaken:

Hou dit bundeltje goed bij in een aparte map. Je zal regelmatig nieuwe bladzijden krijgen.

De school werkt samen met het **AMVB**. Jullie hebben waarschijnlijk nog nooit van het **AMVB** gehoord, maar geen zorgen, jullie zullen het snel leren kennen!

Even raden, wat zou **AMVB** kunnen betekenen? Tip: gebruik het voorblad van de bundel...

A = _____

M = _____

V = _____

B = _____

Wat bewaar jij wel eens? Waar doe je dat?

_____

Hebben je ouders spullen van jou bewaard? Waar of waarin hebben zij dat gedaan?

_____

_____

Wat zouden de leerkrachten bijhouden van jullie? Waar of waarin doen zij dat?

_____

_____

Stel: je vrienden uit de klas, later kinderen en kleinkinderen moeten spreekbeurt houden op school over jou. Ze vragen of je ze hierbij kan helpen.

1. Wat moeten ze zeker vertellen over jou? Wat is typisch voor jou, wat kenmerkt jou?

_____

_____

_____

2. Welke voorwerpen, foto's,... nemen ze best mee naar die spreekbeurt?

_____

_____

3. Waarom zijn die voorwerpen net belangrijk voor jou? Vind je ze waardevol? Zijn ze misschien ook waardevol voor iemand anders?

4. Wie moet volgens jou die voorwerpen en herinneringen bewaren?

5. Hoe geef je die voorwerpen door aan je kleinkinderen of andere personen?

Archief:

Een plaats waar waardevolle of oude documenten, teksten, boeken of spullen bewaard worden.

2. Activiteit: Op bezoek in het AMVB

Je weet nu dat het belangrijk is om waardevolle dingen te bewaren.

Waar ga je ze nu bewaren? En hoe moet je ze dan bewaren? We nemen een kijkje in het archief van Brussel om te zien welke spullen zij bewaren en hoe ze dat doen.

Pas op! In het archief gelden strenge regels. Mevrouw De Blauwe komt jullie vertellen wat mag en niet mag in het archief. Misschien licht zij ook wel een tip van de sluier over de activiteit die we daar zullen doen. Je kan het misschien afleiden uit de afbeelding hiernaast... Hieronder vindt je nogmaals enkele afspraken tijdens het bezoek.

Wat je moet weten als je het archief bezoekt:

1. Niet eten of drinken.
2. Er is telkens maar één iemand die de documenten mag aanraken (met een handschoen). Wissel af zodat iedereen eens heeft kunnen opzoeken.
3. Om het spel te spelen gebruik je de iPad. Je hoeft dus echt geen schrijfgereef mee te nemen (het is zelfs verboden!)
4. Trek geen foto met flits.
5. Je bent natuurlijk voorzichtig en ordelijk met het materiaal in het archief.

3. Activiteit: oriëntatieloop doorheen Brussel (zie bijlage 1)

De opdracht:

- Ga op zoek naar de locaties aan de hand van het Plan Monumental de Bruxelles (bijlage p.47) en de app **Ulmon Brussels** op de iPad. (<http://www.ulmon.com/>) of bepaal het traject via **Maps**. (<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.android.apps.maps&hl=nl>)
- Maak nieuwe foto's van de oude afbeeldingen in de bundel. Let op, soms moet je wel even zoeken... De groep die de meeste afbeeldingen kan fotograferen verdient een extra tip op het einde.
- Onderweg mag je stoppen om selfies te nemen. Ja kan foto's maken van plaatsen/mensen /objecten die jullie interessant vinden.
- Voer de opdrachten uit en verdien telkens een letter.
- Als je alle opdrachten succesvol hebt uitgevoerd krijg je op school tijd om met de groep te overleggen welk woord er gevormd kan worden met de verdiende letters..

Bewaar de foto's goed op de iPad, want je hebt ze nadien nog nodig...

De groepsverdeling:

Omdat jullie foto's moeten maken, verdelen we jullie in groepjes zodat er altijd zeker één iemand is met een iPad. Schrijf hieronder de leden van jouw groep neer. Luister goed naar de leerkracht!

In mijn groep zitten:

Naam: _____	Klas: _____
Naam: _____	Klas: _____
Naam: _____	Klas: _____
Naam: _____	Klas: _____
Naam: _____	Klas: _____
Naam: _____	Klas: _____
Naam: _____	Klas: _____
Naam: _____	Klas: _____

De rollenverdeling binnen de groepen:

Elk van jullie krijgt tijdens de oriëntatietoeloo een specifieke taak. Jullie mogen zelf kiezen wie welke taak op zich neemt. Eens deze rollen verdeeld zijn, zijn jullie klaar voor de oriëntatietoeloo.

De taken zijn:

kaartlezers op de Ipad: _____

fotografen (iPad): _____

tijdbewaker(s): _____

notulisten: _____

voorlezers/verzamelaars: _____

De taakomschrijvingen:

De kaartlezer: Gebruik de app Ulmon Brussels om je groep de weg te wijzen naar de gegeven locaties. Pin elke locatie vast op de kaart zodat de planlezers de route gemakkelijk kunnen aanduiden op de oude kaart.

De fotograaf: Neemt de foto's met de iPad. Bewaar de foto's goed want nadien moet JIJ de foto's op smartschool zetten.

De tijdbewakers: Jullie houden het tijdsverloop scherp in het oog en zorgen ervoor dat de groep zich aan de afspraken houdt en niet te laat op de eindbestemming aankomt.

De notulisten: Jullie nemen het interview af en schrijven het nadien netjes over (op de computer) en dienen het in via uploadzone in Smartschool. De begeleider zal jullie laten weten wanneer en met wie jullie een interview moeten afnemen.

De voorlezer/verzamelaar: Jij neemt een harde kافت, kladpapier en schrijfgerei mee. Jij noteert de letters en leest de teksten (bij bepaalde opdrachten) voor.

Let op: er zijn twee verschillende oriëntatietoelopen. Je leerkracht beslist welke oriëntatietoeloo jullie groep doet!

Vul hier het woord in dat je gevonden hebt en vul de definitie aan. Surf voor de definitie naar www.encyclo.nl

-----
De definitie :

1. Dat wat personen _____
2. Sporen uit het _____ , die _____

4. Activiteit: Maak je eigen digitaal archief

Tijdens de oriëntatieloopt hebben jullie heel wat foto's genomen. Leuke herinneringen aan een (hopelijk) geslaagde opdracht. Nu gaan we onze digitale bestanden, onze foto's, archiveren.

Plaats de foto's die jullie tijdens de tocht genomen hebben op Smartschool. Deze foto's gaan jullie later nog nodig hebben. We gaan ze echter een hele tijd in ons digitaal archief bewaren nu. Tijdens het project 'Migratie' gaan deze foto's opnieuw gebruikt worden.

Verder zie je schermafbeeldingen van de verschillende stappen die je moet ondernemen om de foto's op Smartschool te zetten. Schrijf op de lijntjes de instructies die horen bij elke stap. Tegen een vooropgestelde datum moet de instructie aangevuld zijn en jullie foto's op Smartschool staan. In elk groepje moet de instructie maar één keer aangevuld zijn.

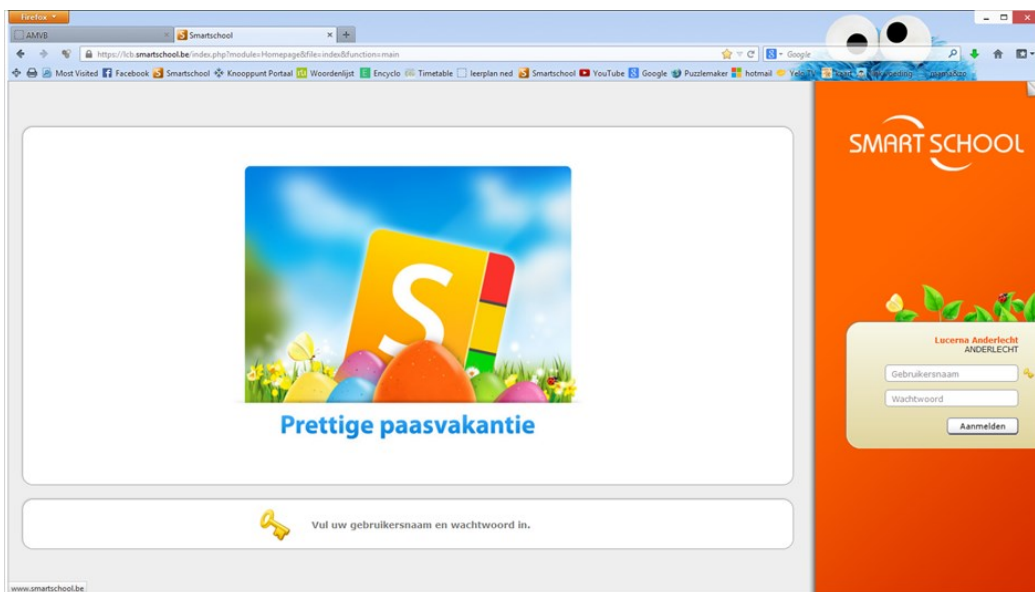
Het is de taak van de notulist om de opdracht in te dienen.

Een instructie schrijven:

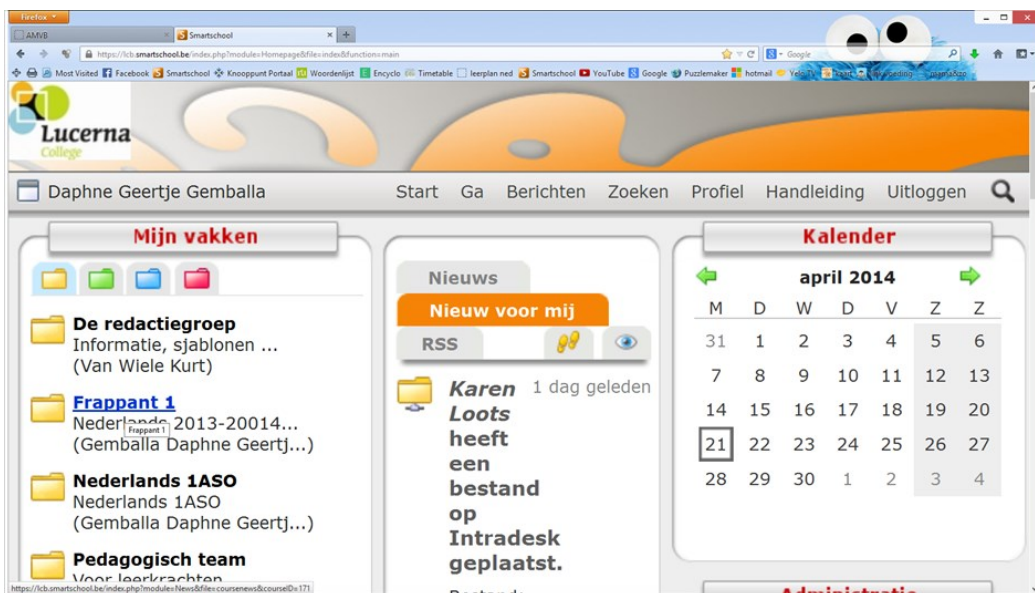
- . Gebruik korte en duidelijke zinnen in de TEGENWOORDIGE TIJD.
  - . Voor actie-zinnen (je zegt wat iemand moet doen) gebruik je de BEVELVORM of IMPERATIEF.
- Bijvoorbeeld: "Sluit nu het venster en ga naar het bureaublad."
- . Enkele werkwoorden die je zal nodig hebben: opslaan, openen, sluiten, aanklikken, bewaren, zoeken, typen , uploaden

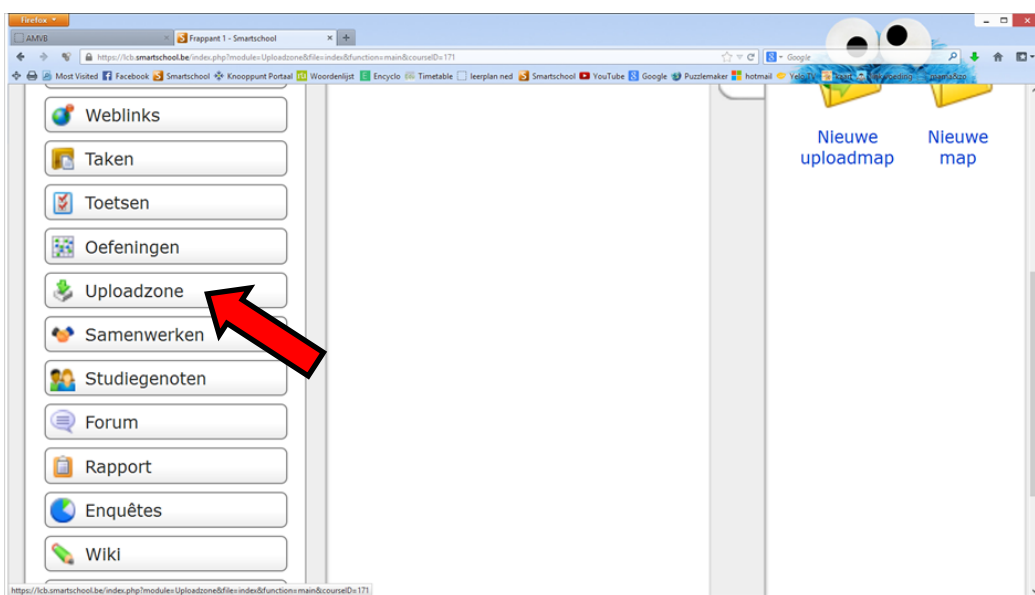
Geef telkens een correcte instructie.

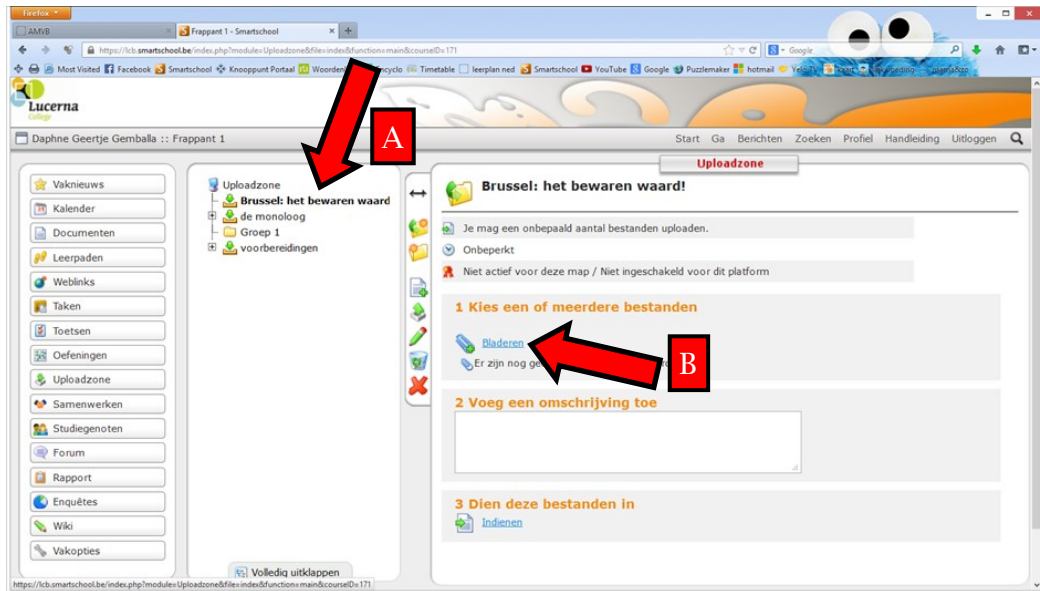
Stap 1:

Stap 2:

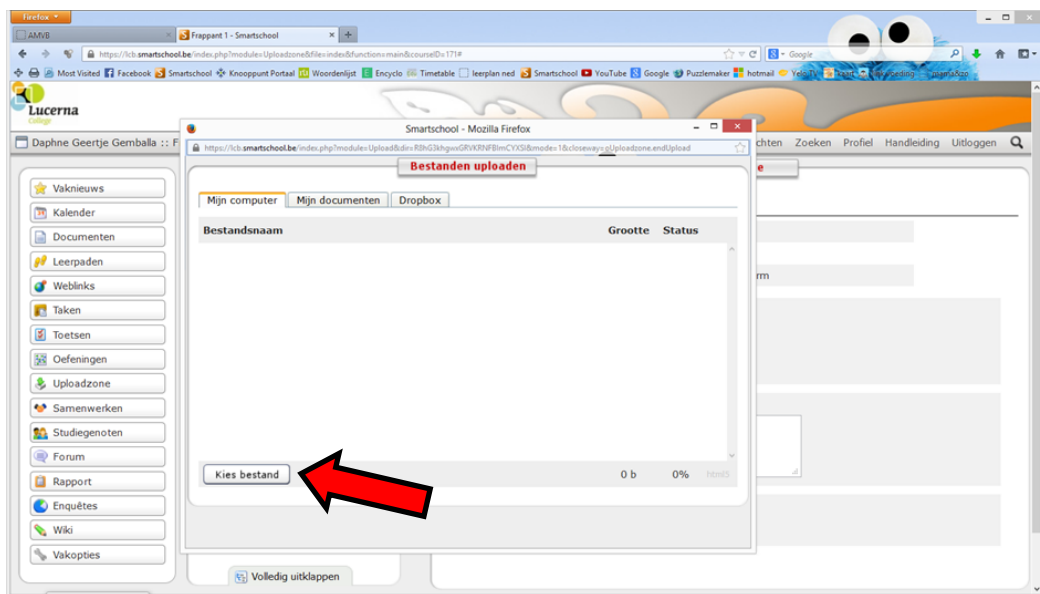

Stap 3:

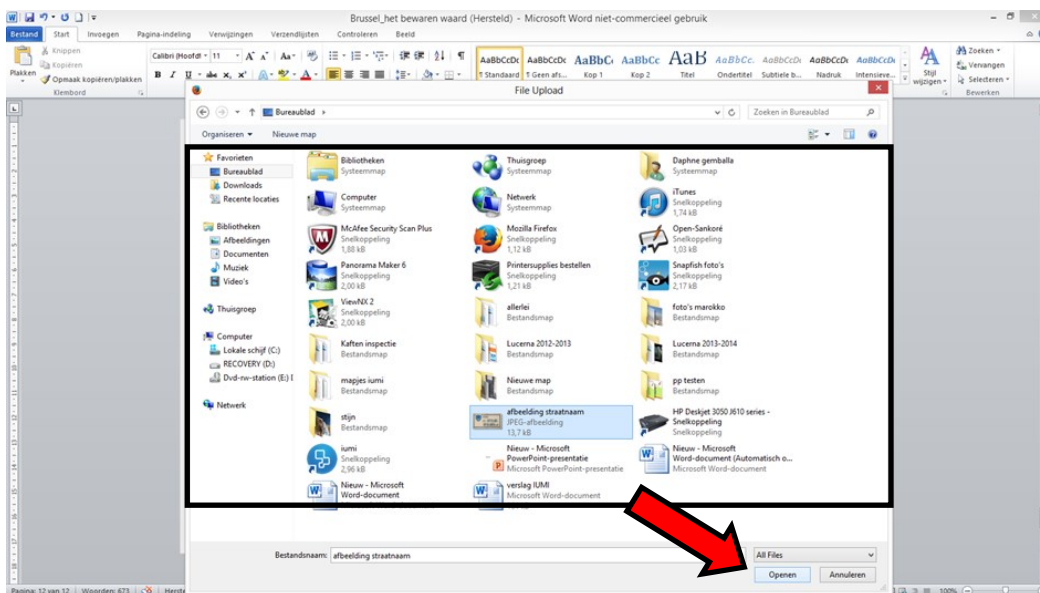

Step 4A:

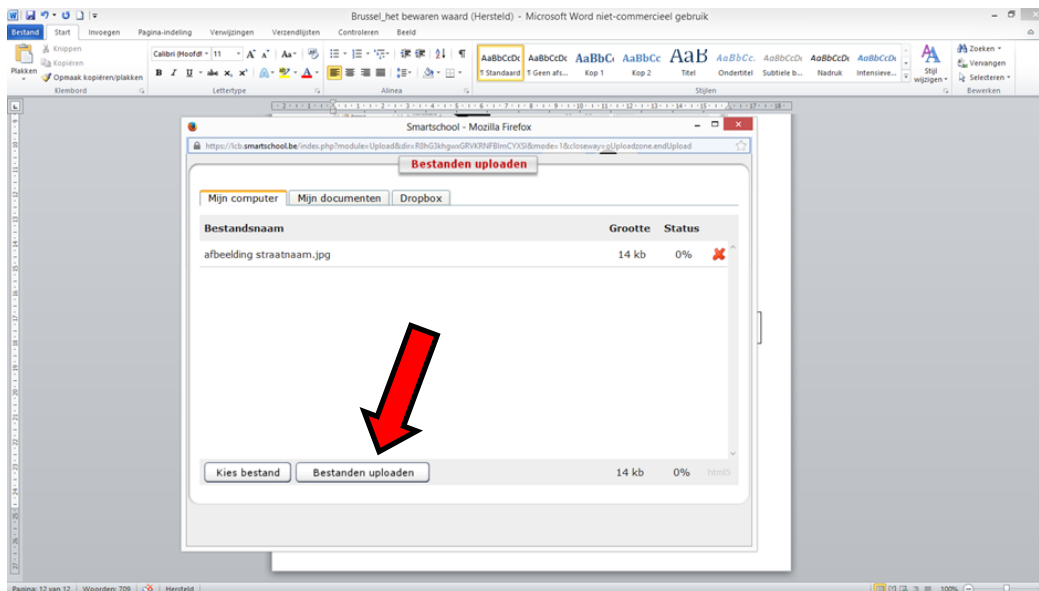
Step 4B:

Step 5:

Step 6:

Stap 7: _____

Stap 8A: _____

Stap 8B: _____

Proficiat! Je hebt nu je eigen kleine digitale archief aangemaakt!

Met het oog op het project 'Migratie' is het ook een goed idee om een klein archief aan te leggen in verband met je familiegeschiedenis. Je kan bijvoorbeeld oude foto's, kleding, documenten of brieven verzamelen. Een aantal van die voorwerpen kunnen heel waardevol zijn voor jouw eigen familie, daarom is het een goed idee om ze zorgvuldig te bewaren en het verhaal achter deze voorwerpen te kennen.

Je hebt dit onderdeel afgewerkt, goed gedaan! We zien je graag terug tijdens het project 'Migratie'. Tot dan!

*Bienvenue
en
Belgique!*

*Benvenuti
nel
Belgio!*

*çikaya
geldini*

ΚΑΛΩΣ ΗΛΘΑΤΕ

ΣΤΟ

ΒΕΛΓΙΟΝ

MIGRATIE

AMVB

ARCHIEF EN MUSEUM
VOOR HET VLAAMS
LEVEN TE BRUSSEL

MIGRATIE

Migranten, *la tête de Turc* van de samenleving?

“Precies 50 jaar geleden tekende België een akkoord dat de samenleving hier voorgoed zou veranderen. Het ging om een overeenkomst met Marokko, waardoor werkwillige Marokkanen gemakkelijker naar hier konden komen. Enkele maanden later werd ook een akkoord met Turkije gesloten. België had gastarbeiders nodig om tekorten op de arbeidsmarkt in te vullen, het begin van een lang verhaal

Oriënteren en kennismaken:

Misschien weten jullie niet (meer) waar de letters **AMVB** voor staan? Geen probleem! Kijk maar op het voorblad van deze bundel.

AMVB staat voor: _____

Inderdaad, het AMVB is gevestigd in Brussel en is naast een archief ook een museum waar waardevolle stukken bewaard worden die zicht geven op het leven van Nederlandstaligen in Brussel.

Maar wat kan je eigenlijk allemaal in het Archief doen en vinden?

I. Bedenk 3 dingen (je mag natuurlijk ook dingen opzoeken op internet!):

1. _____

_____

2. _____

_____

3. _____

_____

II. Kijk eens naar de titel van deze bundel. Weet je wat een migrant is? En wat betekent nu eigenlijk de uitdrukking “*tête de Turc*”? Zoek in een woordenboek of op internet meer informatie en leg hieronder uit: ‘

1. Migrant:

_____

En hoe wordt het fenomeen genoemd dat mensen tot migranten maakt? Welk werkwoord kunnen we daarvan afleiden?

_____

2. *La tête de Turc*:

_____

III. Zoek ook de volgende begrippen op en probeer ze uit te leggen in je eigen woorden:

1. Tolerantie:

---

2. Integratie:

IV. Denk nu eens na over de titel. Wat denk je dat we in dit project gaan onderzoeken?

V. Hoe kan het AMVB ons daarbij helpen?

Weet je nog?

Archief: Een plaats waar waardevolle of oude documenten, teksten, boeken of spullen bewaard worden.

De eerste activiteit: We leren samen hoe een interview in elkaar steekt

Je gaat nu in de klas leren wat de belangrijkste elementen zijn van een interview, wat voor soort vragen je kunt stellen en hoe je de beste vragen selecteert om zoveel mogelijk belangrijke informatie te verkrijgen.

I. Bekijk het filmpje “hoe maak ik een interview” in de klas. Welke elementen zijn zeker nodig voor een goed interview? Noem er ten minste vier.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

II. Wat wordt bedoeld met een open vraag? Hoe noem je daar dan het tegengestelde van? Geef een voorbeeld van allebei.

Open vraag: _____

Voorbeeld: _____

Tegengestelde van open vraag: _____

Voorbeeld: _____

Hoofdvraag: De hoofdvraag bepaalt wat je eigenlijk wilt weten. De hoofdvraag is een soort conclusievraag na het stellen van de subvragen.

Subvraag: De subvragen helpen je stukje bij beetje een antwoord te vinden op de hoofdvraag.

III. Wat wordt bedoeld met achtergrondinformatie? Als iemand jou kwam interviewen, welke informatie zou hij/zij dan van te voren al moeten weten om goede open vragen te maken?

De tweede activiteit: Maak nu je eigen interview

Je gaat nu zelf een interview maken!

Stappenplan:

1. Kies iemand uit jouw familie of uit jouw kennissen die als migrant naar België gekomen is en die bereid is om jou daar iets over te vertellen.
2. Spreek een datum met deze persoon af.
3. Bedenk van te voren zelf welke achtergrondinformatie jij al over deze persoon hebt.
4. Volg de vragenlijst die je van je leraar krijgt om het interview af te leggen.
5. Let op: je gefilmde interview moet op de afgesproken datum af zijn!

Tips:

1. De geïnterviewde mag zijn eigen taal spreken.
2. Om herinneringen los krijgen kan je oude foto's, documenten, kledij, brieven, objecten gebruiken die je opgezocht hebt om meer te weten te komen over het verleden van je ouders en grootouders.

I. Noteer de naam van de persoon die jij gaat interviewen. Is dit jouw opa/oma/ tante/oom/...? Geef ook aan wanneer het interview gepland is.

Naam geïnterviewde: _____

Dit is mijn: _____

Datum interview: _____

II. Welke achtergrondinformatie heb jij al over deze persoon?

Weet je nog?

Voor een geslaagd interview:

1. Zorg dat je voldoende achtergrondinformatie hebt en bereid je goed voor.
2. Maak van te voren een afspraak
3. Zorg dat je materiaal hebt om het interview op te nemen of op te schrijven
4. Bedenk één hoofdvraag en vanuit daar maak je de verdere (open) vragen
5. Probeer je in te leven in de situatie van de geïnterviewde en luister goed: vanuit het antwoord van de geïnterviewde kan je soms weer een nieuwe subvraag vormen.
6. Let op je lichaamstaal en blijf altijd beleefd en discreet.

Open vraag: Een open vraag begint met een vraagwoord, zoals wie, waar, wanneer, hoe, wat, ...

Gesloten vraag: Een gesloten vraag kan enkel met ja of nee beantwoord worden.

De derde activiteit: Leren over migratie (zie bijlage)

*Je gaat in deze opdracht leren over migratie en ontdekt de verschillende etappes in het migratie- en integratieproces van buitenlanders in België. Luister naar het [audiofragment](#) waarin Yousra haar moeder interviewt en haar vragen stelt rond haar migratie naar België. Werk daarna in **groepjes van 2** aan de volgende vragen.*

I. Waarom is Yousra's moeder naar België gekomen? Wanneer was dit?

Waarom? _____

Wanneer? _____

II. Met welke problemen werd ze als migrant geconfronteerd? Hoe is dat nu?

III. Op welke manier is de samenleving veranderd? Is het bijvoorbeeld gemakkelijker om aan halal vlees te geraken?

---

*Jullie gaan nu eens kijken naar de verschillende periodes van migratie en integratie. Jullie gaan werken in **groepjes van 5**. De leerkracht bepaalt wie met wie samenwerkt. **LET OP:** je moet samen met je groep jouw periode voor de klas presenteren! Lees de introductie rondom jullie periode eerst stil voor jezelf en analyseer daarna het bijhorende archiefdocument.*

I. Welke periode behandelen jullie? Wat weet je over deze periode na het lezen van het stukje tekst?

Periode: _____

Achtergrondinformatie: _____

II. Beschrijf het archiefdocument. Waarom past dit in jullie periode? Wees zo precies mogelijk!

De verschillende periodes van migratie

1964-1980: Migratie

Tussen de Turkse en de Belgische regering worden er akkoorden getekend om Turken te rekruteren. Ze komen naar België om in de mijnen te komen werken. Men spreekt van economische migratie, of arbeidsmigratie.

Document:

De vreemdelingen in België

Tabel I - De loop van de bevolking van 1947 tot 1975 voor vreemdelingen en Belgen.

Toestand op december	Vreemde bevolking	Belgische bevolking	Totale bevolking	Percentage vreemdelingen
1947	(*) 367.619	8.144.576	8.512.195	4,32
1961	(*) 453.486	8.736.255	9.189.741	4,93
1962	—	—	9.251.414	—
1963	522.396	8.805.730	9.328.126	5,60
1964	580.468	8.847.632	9.428.100	6,16
1965	623.894	8.875.340	9.499.234	6,57
1966	656.341	8.900.039	9.556.380	6,87
1967	665.646	8.939.955	9.605.601	6,93
1968	678.797	8.953.113	9.631.910	7,05
1969	694.447	8.965.707	9.660.154	7,19
1970	716.237	8.934.707	9.650.944	7,42
	(*) 696.282	8.954.662	9.650.944	(**)7,21
1971	728.637	8.966.742	9.695.379	7,52
1972	749.832	8.977.018	9.726.850	7,71
1973	774.845	8.981.745	9.756.590	7,94
1974	805.426	8.892.822	9.788.248	8,23
1975	835.416	8.977.736	9.813.152	8,51

Bron: N.I.S. + eigen berekeningen

1980-1990: Integratie

Er komen steeds meer migranten naar België, vanuit verschillende landen. Wat eerst alleen arbeidsmigratie was (de migranten kwamen naar België om te werken), wordt nu ook **huwelijksmigratie** (de arbeiders lieten hun vrouwen en andere familieleden overkomen naar België). Zo ontstaan nieuwe generaties van migranten in België. Maar integratie is niet altijd makkelijk en er zijn veel vooroordelen.

Document:

1990-2001: Tolerantie

Er worden steeds meer centra opgericht voor gelijke kansen en de migranten krijgen steeds meer mogelijkheden om hun eigen belangen en hun positie in de samenleving te vertegenwoordigen. Tegelijkertijd wordt ook het Vlaams-Blok met extreemrechtse ideeën steeds populairder. **Niet iedereen is dus even tolerant!**

Document:

MAROKKKAAN REKENT AF MET KOPPEL

Als migranten hun best doen om zich in te passen.

En als Belgen hun vooroordelen opzij zetten en kansen geven aan migranten.

Dán krijgen we spectaculair nieuws.

Een goeie relatie begint bij integratie. Integratie begint bij een goeie relatie.

Een initiatief van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid en de Koning Boudewijnstichting.

2001-vandaag: De migrant van vandaag

Het Vlaams Blok en andere extreemrechtse partijen en actiegroepen zijn nog steeds populair. De aanslagen in New York, Madrid en zelfs nog pas geleden in Parijs geven een heel zwart-wit beeld van moslims en veel mensen vertrouwen buitenlanders niet meer. Er is geen dialoog meer. Aan de andere kant zijn er veel organisaties die inburgeringsactiviteiten organiseren (VOEM). Het Lucerna-college wordt opgericht. Heeft onze multiculturele samenleving gefaald of niet?

Document:

De vierde activiteit: De interviewvragen

Je hebt nu inmiddels een afspraak gemaakt met iemand uit je familie of je kennissenkring die je gaat interviewen en je hebt achtergrondinformatie opgezocht. Je hebt geleerd over de verschillende etappes in het migratieproces van je familie. Je hebt je camera of je smartphone klaarstaan om te filmen om alles op tijd af te hebben. Maar welke vragen moet je nu eigenlijk precies stellen? We helpen je daarbij!

We hebben per behandelde periode een paar vragen gemaakt die jullie moeten stellen. Zo geef je structuur aan je interview en kan je aan het einde de conclusievraag stellen: 'Migranten, la tête de Turc van de samenleving?'

Om de geïnterviewde wat op weg te helpen kan je zelf kort vertellen wat je geleerd hebt over elke periode en het archiefmateriaal dat je in de klas behandeld hebt laten zien.

Succes!

Periode 1964-1980 : Moment van migratie

1. Wanneer ben je naar België gekomen en waarom is die stap destijds gezet? Hoe heb je je voorbereid?
2. Beschrijf de aankomst/ de eerste dagen of weken in België : eerste indrukken, waar woonden jullie, behuizing, overheid, hoe werd je ontvangen, hoe kwam je aan papieren?
3. Welke gebeurtenissen zijn je het meeste bijgebleven van je eerste jaren in België?

Periode 1980-1990 : Integratie

1. Hoe redde je je in de dagelijkse omgang met mensen zonder Nederlands en/of Frans te spreken?
2. Waren er organisaties die jullie konden helpen om beter je weg te vinden in de Belgische of Brusselse samenleving?
3. Hoe kon je je eigen tradities verderzetten en hoe keken anderen daar tegenaan?
4. Kon je naar school/ kon je werken? Zo ja, welke eventuele problemen kwam je tegen? Zo nee, waarom niet en hoe heeft dit jouw leven beïnvloed?
5. Konden jouw kinderen naar school? Zo ja, welke eventuele problemen kwamen zij tegen? Zo nee, waarom niet en hoe heeft dit hun leven beïnvloed?

Periode 1990-9/11: Tolerantie en tegenreacties

1. Beschrijf de cultuurverschillen waar je het meeste moeite mee had/hebt.
2. Ging je destijds af en toe om met Belgen?
3. Heb je je ooit minderwaardig gevoeld binnen Brussel tijdens deze periode en kan je daar een voorbeeld van geven.
4. In de jaren 90 werd het Centrum voor Racismebestrijding opgezet, vandaag is dat het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding. Heb je hier ervaringen mee gehad of zegt dit je weinig?
5. Ben je zelf actief geweest in het opzetten van een organisatie van jouw rechten?

Periode 2000-heden : De migrant vandaag de dag

1. Wat betekent voor jou vandaag de dag het woord 'migrant'?
2. Kan je de huidige positie van 'immigrant' of 'buitenlander' in de Belgische samenleving vergelijken met die van vroeger? Zijn er dingen veranderd?
3. Is de samenleving in België vandaag de dag multicultureel en tolerant volgens jou? Waarom wel/ waarom niet?

Algemene vragen

1. Zijn er bepaalde plaatsen in Brussel (of elders in België) die een speciale betekenis hebben voor jou? Zijn er plaatsen die je mooi vindt, interessant?
2. Is Brussel sterk veranderd ten opzichte van vroeger? Kan je dit wat uitleggen?
3. Laat enkele van de foto's zien die je eerder gemaakt hebt tijdens de oriëntatieloop. Zijn er plaatsen die je herkent? Zijn dit plaatsen waar je soms komt of die sterk veranderd zijn ten opzichte van vroeger?)

De vijfde activiteit: De verschillende migratieperiodes presenteren en hierop feedback geven

We hebben in de vorige les kennisgemaakt met de verschillende migratieperiodes en jullie hebben hierbij een archiefdocument geanalyseerd. Vandaag gaan jullie in je groepje jullie periode en jullie archiefdocument voor de klas presenteren. Spannend! De rest van de klas gaat jullie hier feedback op geven zodat je weet waar je goed in bent en hoe je nog beter in andere dingen kunt worden!

I. Maar wat is feedback eigenlijk? Heb je hier een synoniem voor?

Feedback geef je het beste op een positieve manier. Leg dus de nadruk op de sterke punten, oftewel de talenten, van de persoon die je beoordeelt, en de minder goede kanten kun je werkpunten noemen en toch proberen om positief te omschrijven. Deze sterke punten verwoorden we vaak met een **bijvoeglijk naamwoord**. Hieronder vind je wat voorbeelden van talenten of sterke punten die iemand kan hebben.

II. Zoek het correcte synoniem/de uitleg in de gekleurde kader voor elk woord in een witte kader:

Voortreffelijk	Levendig en vol uitdrukking in gezicht en stem	Interessant
Heel duidelijk		Expressief
Glashelder	Onbevreesd	Zonder fouten
Echt, origineel	Gedetailleerd	Boeiend
Uitvoerig	Authentiek	Zonder angst
Uitstekend, fantastisch		Vlekkeloos

III. Kijk nu eens naar onderstaande woorden. Deze klinken best wel negatief. Hoe kan je die positiever omschrijven zodat je iemand niet meteen de moed wegneemt om door te blijven gaan? Als je de betekenis niet kent, zoek die dan op in het woordenboek.

1. Amateuristisch

---

2. Eentonig

---

3. Aarzelend

IV. Luister nu naar de presentaties en noteer hieronder je feedback. Gebruik de nieuwe woorden die je geleerd hebt en geef een positieve omschrijving van de werkpunten!

Presentatie 1

Sterke punten

1. _____
2. _____

Werkpunten

1. _____
2. _____

Goede uitleg van archiefdocument?

Ja, waarom? _____

Nee, waarom niet? _____

Presentatie 2

Sterke punten

1. _____
2. _____

Werkpunten

1. _____
2. _____

Goede uitleg van archiefdocument?

Ja, waarom? _____

Nee, waarom niet? _____

Presentatie 3

Sterke punten

1. _____

2. _____

Werkpunten

1. _____

2. _____

Goede uitleg van archiefdocument?

Ja, waarom? _____

Nee, waarom niet? _____

Presentatie 4

Sterke punten

1. _____

2. _____

Werkpunten

1. _____

2. _____

Goede uitleg van archiefdocument?

Ja, waarom? _____

Nee, waarom niet? _____

De zesde activiteit: archiefmateriaal analyseren

Jullie kennen nu de verschillende migratieperiodes:

1964-1980: Migratie - Buitenlanders komen naar België om te werken: arbeidsmigratie.

1980-1990: Integratie - Er komen steeds meer migranten naar België, vanuit verschillende landen. Maar integratie is niet altijd makkelijk en er zijn veel vooroordelen.

1990-2001: Tolerantie - Er worden steeds meer centra opgericht voor gelijke kansen. Maar niet iedereen is even tolerant, er is veel racisme.

2001-vandaag: De migrant van vandaag - Het Vlaams Blok en andere extreemrechtse partijen zijn nog steeds populair. Maar er zijn ook veel organisaties die inburgeringsactiviteiten organiseren.

*Hieronder vind je verschillende stukjes tekst uit archiefmateriaal van het AMVB over deze periodes. Je werkt in **groepjes van 2**. Kies met je groepje één archiefdocument en beantwoord de onderstaande vragen.*

LET OP: na afloop van de les haalt je leraar je antwoorden op. Deze activiteit staat mogelijk op punten!

1

KINDEREN met zwarte haren spelen in de nauwe Brusselse straatjes, en hun geroep lijkt een vreemd brabbeltaaltje. In de winkels liggen zowel Brusselse spruitjes als groene en rode pepers. De meeste slaggers verkopen ook schapevlees. Een tram, bestuurd door een jonge Marokkaan geraakt nog net vooruit door de opengebroken straten. Op de bouwerven, in de Brusselse fabrieken, werkt een mengeling van Spanjaarden, Turken, Grieken... De vreemdelingen leven onder ons, we kunnen er als Brusselaars niet aan voorbij gaan.

2

Tegen 1985 verwacht men dat de Belgische bevolking verder zal dalen en dat de vreemdelingenbevolking verder zal stijgen, zodat in dat jaar ongeveer 30 % van de Brusselaars vreemdelingen zullen zijn.

3

Man kan de verschillen tussen de verschillende bevolkingsgroepen in Brussel ook heel anders opvatten. Men kan zeggen: oké, we zijn met velen, dus doen we er best aan de handen in elkaar te slaan en samen te werken. In plaats van te kankeren op de extravagante eetgewoonten van de ene of de andere, kan men ernaar streven zowel Koeskoes als friet te leren appreciëren. In plaats van de eigen cultuur zonder meer als de beste en de enige goede te beschouwen, kan men ernaar streven de onderlinge kontakten te bevorderen en de kulturele uitwisseling te versterken.

4

zondebokken...

Voor een aantal politieke machtsdragers zijn de vreemdelingen zeer welkom als zondebok: op hen kan men alle problemen afschuiven. Woningnood, stijgende huurprijzen, werkloosheid, problemen bij de ziekteverzekering, criminaliteit, onderwijsproblemen en nog veel meer.

Men kan de aanwezigheid van de vreemdelingen in Brussel echter ook volledig anders opvatten: als een uitdaging om samen te werken om van Brussel een bewoonbare stad te maken.

I. Zoek de betekenis op van de volgende woorden:

de handen in elkaar slaan: _____

we kunnen er niet aan voorbij gaan: _____

machtsdrager: _____

de problemen afschuiven op iemand: _____

II. Beantwoord samen deze vragen:

Over welke van de 4 migratieperiodes spreken we hier?:

_____

Beschrijf hoe Brussel er in 1976 uitziet:

_____

_____

_____

Hoe reageren sommige politieke partijen op de vreemdelingen in de stad?

_____

_____

_____

Wat is volgens jullie een betere manier om te reageren?

_____

_____

_____

Analyseer nu in dezelfde groepjes de volgende archiefbron en probeer de onderstaande vragen te beantwoorden:

taallessen nederlands aan jonge migranten

85 '86

Samenvattend: over 85 schreven zich in:

CURSISTEN	Vrouwen	Mannen	Totaal
vanaf sept.-okt. 85	9	21	30
vanaf januari 86	1	5	6
na februari 86	0	4	4
Totaal	10	30	40

Landen / Regio's	Aantal cursisten	Mannen	Vrouwen
Spanje	12	9	3
Marokko	4	3	1
Polen	2	1	1
Frankrijk	4	2	2
Italië	2	2	1
Armenië	2	0	2
India	2	2	0
Chili	1	1	0
Zaire	1	1	0
Soedan	2	2	0
Palestina	1	1	0
Argentinië	1	1	0
Nigeria	1	1	0
Sri-Lanka	2	2	0
Gambia	1	1	0
Senegal	1	1	0
Totaal	40	30	10

CVW
 Provinciale Dienst
 1000 Brussel
 telefoon (02) 718 42 46
 fax (02) 718 42 47
 pers. telefoon 000-1418080-37

I. Waarvoor zijn deze cursisten ingeschreven en wanneer?

Welke cursus? _____

Wanneer? _____

II. In welke migratieperiode situeer je dit document?

_____

III. Uit welke landen komen de cursisten vooral? Welke landen tellen meer dan 2 cursisten?

_____

IV. Hoeveel mannen nemen er deel en hoeveel vrouwen? Wie is in de meerderheid?

_____

Analyseer nu in dezelfde groepjes de volgende archiefbronnen en probeer de onderstaande vragen te beantwoorden:

1996: 'VOEM wil dialoog met Moslims bevorderen.'

1

De Vereniging voor Ontwikkelingen Emancipatie van Moslims opent steeds meer haar deuren voor niet-moslims. Via interreligieuze ontmoetingen en tentoonstellingen probeert Voem moslims in een positief daglicht te stellen.

2

Via allerlei activiteiten wil Voem de dialoog stimuleren tussen mensen van verschillende achtergronden, culturen en geloofsovertuigingen. Zo organiseert de organisatie interreligieuze momenten in haar lokaal in de Lakensestraat, bijvoorbeeld samen met de Begijnhofkerk. Mensen van verschillende religieuze achtergrond kunnen elkaar dan ontmoeten. Muziek en gedichten zorgen voor sfeerschepping.

3

Workshops over theeceremonieën, vaak in bejaardentehuizen en scholen, om uit te leggen hoe Marokkaanse families thee maken. Het is een activiteit die Voem, de Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims, dikwijls herhaalt. "In scholen leren we kinderen ook om Marokkaanse koekjes te maken," zegt Voem-coördinator Abdelkhalek Chrayah. "Het is een pedagogisch moment waarin kinderen meehelpen. Zo leren we elkaar beter kennen en aanvaarden." Chrayah houdt zich binnen Voem vooral bezig met de begeleiding van Marokkaanse en Turkse ouders. Hij geeft raad waar nodig of zorgt voor de inschrijving van kinderen.

4

Een andere activiteit die aanslaat, is de workshop Arabische kalligrafie, dat is de kunst van het sierlijk schrijven. "Een kunstenaar geeft dan een demonstratie, nadien krijgen deelnemers een kaartje met hun naam op. Dat contact met niet-moslims is goed, want je ziet dat sommige Belgen schrik hebben. Na een praatje verandert hun visie."

I. Zoek de betekenis op van de volgende woorden:

Interreligieus: _____

Iets in een positief daglicht stellen: _____

Emancipatie: _____

De activiteit slaat aan: _____

II. Over welke van de 4 migratieperiodes spreken we hier?:

_____

III. Wat is het VOEM precies?:

IV. Beschrijf een paar activiteiten van VOEM:

V. Waarom is dit goed voor de tolerantie tussen Belgen en moslims?

Affiche van de vzw Coloriek begin jaren 1990. Rechtsboven: hoes van de single 'Koeskoes Kreten' van De Kreuners opgenomen samen met Coloriek in 1989. De vzw Coloriek kwam als reactie na de overwinning van het Vlaams Blok in 1988 op gang en benadrukte de tolerantie en multiculturaliteit van Brussel.

Het lied is te beluisteren op [YouTube](#).

De zevende activiteit: jouw interview uitschrijven

Vandaag gaan jullie het interview dat je afgenomen hebt bewerken en een stuk hiervan uitschrijven.

I. Vul eerst de volgende informatie in:

1. Wie heb je geïnterviewd?

---

2. Hoe heb je het interview opgenomen (gefilmd, stem opgenomen, antwoorden opgeschreven?)

---

3. In welke taal heb je het interview afgenomen?

---

4. Wat vond je leuk aan deze opdracht?

---

5. Wat vond je moeilijk aan deze opdracht?

Neem nu je interview (geschreven tekst of het filmpje en/of de opgenomen stem) erbij. Als je je interview opgenomen of gefilmd hebt, geef je opname dan eerst aan je leraar en volg de instructies.

II. Kies een stuk uit het interview dat jij het leukst of het interessantst vond. Dit stukje mag niet langer zijn dan 2 minuten of één pagina tekst. Schrijf dit stuk op de volgende pagina volledig uit. Als je je interview in een andere taal hebt afgenomen betekent dit dus dat je moet vertalen. Schrijf netjes en let erop je Nederlands correct is! Neem het originele interview én je uitgeschreven stuk mee naar de volgende les!

Naam:

Interviewtaal:

Gekozen interviewstuk (duid dit aan op je interview of geef de minuten aan in de film/ opname):

Uitgeschreven interviewstuk:

De achtste activiteit: evaluatie (zie bijlage)

Optie 1: Het portret van de immigrant

In de vorige opdracht hebben jullie aan het interview met jullie opa/ oma/ tante/ oom/... gewerkt en het interessantste stukje hieruit geselecteerd en uitgeschreven. Dit was de voorbereiding voor de activiteit van vandaag!

Het is de namelijk de bedoeling dat jullie deze interviews later gaan presenteren op een tentoonstelling op school. Denk eens na over de manieren waarop je je interview zou kunnen presenteren aan een publiek tijdens een tentoonstelling.

Kan je er een paar bedenken?

Laten we eens kijken naar verschillende formaten waarin je je interview kunt delen met anderen:

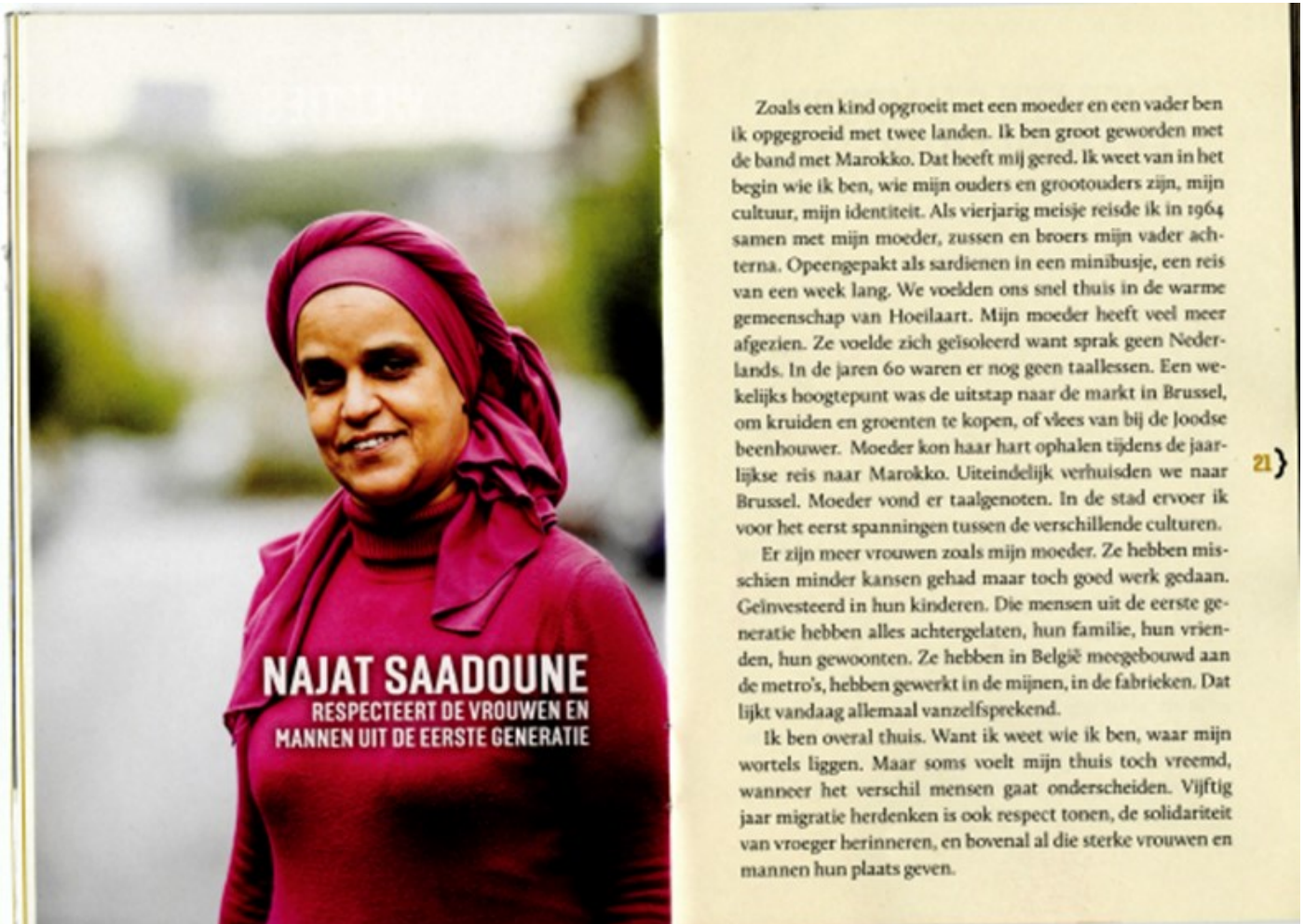
Verslag:	Een verslag is een rapport waarin je verslag uitbrengt over een gebeurtenis, activiteit of toestand. Je blijft feitelijk en neutraal.
Artikel:	Een artikel is een stukje in een tijdschrift of een krant over een specifiek onderwerp. In tijdschriften geven artikels vaak de mening weer van de auteur, deze zijn vaak <u>subjectief</u> . <u>Artikelen in kranten</u> zijn vaak <u>objectief</u> , ze zijn neutraal en de mening van de journalist is niet belangrijk.
Portret:	Een portret is niet altijd een schilderij aan de muur, je kunt ook een portret van iemand schrijven. Je maakt er dan een soort biografie van waarin je vertelt over een persoon, over zijn leven en specifieke belangrijke gebeurtenissen die in zijn leven plaatsgevonden hebben. Een portret kan in de eerste persoon (de persoon vertelt zelf over zijn leven) of in de derde persoon (de schrijver vertelt over het leven van de persoon) geschreven worden.
Portretfilm:	Een portretfilm is een verfilmde biografie van iemand, een film over iemands leven.

Kan je nu de onderstaande tabel invullen? Kruis aan wat van toepassing is voor elk formaat.

Formaat	schriftelijk	digitaal	subjectief	objectief
Verslag				
Artikel tijdschrift				
Krantenartikel				
Portret				
Portretfilm				

Kan je je de eerste activiteit van deze bundel nog herinneren? Daar maakten jullie kennis met het begrip achtergrondinformatie en deze kon op verschillende manieren uitgezocht worden. Op de volgende pagina heb je een voorbeeld van één van deze verhalen. In welk formaat wordt dit levensverhaal gepresenteerd? Kies uit artikel/ krantenartikel/ portret/ portretfilm/ verslag:

Ga nu terug naar je eigen interview. Lees nog eens het interviewstuk dat je voor activiteit 7 geselecteerd hebt. **Je schrijft nu op basis van die informatie een portret over de persoon die je geïnterviewd hebt. Maak in de klas een kladversie en werk de opdracht thuis op de computer af.**

Aandachtspunten!

- Schrijf in de derde persoon (bijvoorbeeld "In 1960 kwam XXX naar België om in de mijnen te werken").
- Let op je spelling en je interpunctie.
- Maak het boeiend
- Wees creatief
- Schrijf tussen ¾ en 1 pagina (Word)
- Voeg een foto toe van de persoon waarover het portret gaat.
- Dit portret kan gebruikt worden tijdens een tentoonstelling over migratie!
- Als je je interview gefilmd hebt mag je de film uiteraard ook tijdens de tentoonstelling, samen met je portret, aan het publiek tonen!

Kladversie portret:

Portret van:

Geschreven door:

Optie 2: Tijdlijn en Fakebookprofiel

Om naar je resultaat toe te werken ga je best stapsgewijs te werk. We helpen je hier natuurlijk bij. Deze opdracht zal je vooral op de computer maken en je zal ook wat creatief moeten zijn. Als je graag met je iPad of PC werkt en veel tijd op Facebook spendeert zal deze opdracht je heel goed liggen.

I. Je bepaalt de belangrijke gebeurtenissen in het leven van de migrant aan de hand van het afgenomen interview en de opgezochte achtergrondinformatie.

TIP! Je noteert deze best als een lijst van datums met het oog op de volgende activiteit, bijvoorbeeld:

- 14 november 1962: komt aan België.
- 22 november 1962: begint te werken aan de assemblagelijns Volkswagen Vorst.
- 12 mei 1963: huwt met Leila.
- ...

II. Surf naar www.dipity.com en registreer daar een gebruikersnaam of log in via je facebookprofiel. Je werkt nu aan een digitale tijdlijn. Je plaatst alle mijlpalen chronologisch op de tijdlijn, zodat jouw tijdlijn er ongeveer uit ziet zoals de onderstaand afbeelding. Je mag natuurlijk ook zelf foto's of afbeeldingen toevoegen! Zorg er wel voor dat deze relevant zijn voor de mijlpaal en de persoon.

Steve Jobs: 1955-2011

G+ 253 f Aanbevelen 6,8K

Stel: Deze persoon wil een profiel op Facebook aanmaken, maar weet zelf niet goed hoe hij/zij dat moet doen. Kan jij nu helpen?

III. Tijdens deze activiteit ga je de tijdlijn 'vertalen' naar een facebook profiel. Je gaat nu het verhaal van de persoon in kwestie in een facebook profiel plaatsen.

- Ga naar de [website](#) van **Fakebook**.
- Je hoeft niet in te loggen of een account aan te maken, je kan onmiddellijk beginnen met je aanpassingen.
- Op **Fakebook** kan je alles aanpassen, maar je kan het profiel pas opslaan nadat je 5 berichten hebt geplaatst. Hoe kom je aan die 5 berichten? Kijk naar je tijdlijn en gebruik de mijlpalen die je voor de persoon in kwestie hebt opgesteld.
- Schrijf voor elke post een tekstje in de 'ik-vorm', zo lijkt het dat de persoon zelf deze aanpassingen heeft gemaakt!
- Afbeeldingen en foto's kan je pas toevoegen als je het profiel met minstens 5 berichten opgeslagen hebt.

TIPS!

- Vergeet je vorderingen niet op te slaan! Laat je werk niet verloren gaan. Let wel op, je kan pas opslaan na 5 berichten!
- Als je klaar bent kan je de link uit de adresbalk opslaan en uploaden naar Smartschool. Zo is de link altijd onmiddellijk beschikbaar.
- Vergeet de afbeeldingen en foto's niet toe te voegen. Je mag ook een **YouTube** filmpje of een lied in een bericht plaatsen!

Indien nodig kan je iedereen gerust stellen. Dit is geen echt facebook profiel en het wordt enkel gebruikt voor deze klasactiviteit. Vandaar ook de naam: **FaKebook!**

Optie 3: Digital storytelling

Als je graag met een iPad werkt en er één ter beschikking hebt kan je kiezen voor deze optie. Hier ga je het verhaal van je 'migrant' presenteren aan de hand van een diamontage die je zelf kan inspreken zodat deze later afgespeeld kan worden. Je kan ook kiezen om je verhaal te presenteren aan de hand van de kaart van Brussel en de foto's die je eerder gearchiveerd hebt. We bekijken samen beide keuzes.

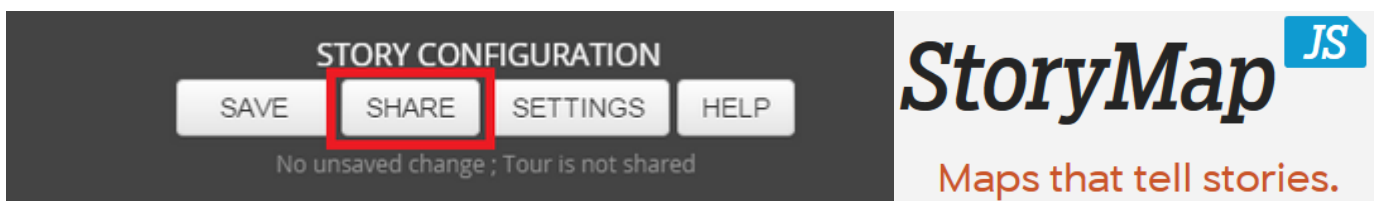
Eerste keuze: montage met geluid via [Shadow Puppet](#)

- Download de app op de [website](#) van Shadow Puppet.
- Vervolgens kan je de foto's die je gemaakt hebt en deze die je gearchiveerd hebt op het werkblad van Shadow Puppet slepen.
- Je kan zelf je stem aan de presentatie geven door op de record knop te drukken (het microfoontje).
- Je kan ook belangrijke details aanduiden en deze uitvergroten.
- Je kan de link naar je presentatie doormailen, tweeten, delen op Facebook of gewoon doormailen.
- Je vrienden en familie hoeven niet eens zelf Shadow Puppet te hebben om je presentatie te zien. Ze kunnen gewoon de link naar jouw presentatie openen!

Tweede keuze: kaartpresentatie via [StoryMap](#)

- Log in op StoryMap via een (jouw) Google account.
- Neem de kaart van Brussel erbij, een kaart van Brussel is gemakkelijk op internet te vinden. Bijvoorbeeld op [Google Maps](#) of [hier](#).
- Sleep deze kaart centraal op je scherm in StoryMap.
- Je kan ook de geautomatiseerde StoryMap Tour Builder selecteren op het scherm. Op die manier wordt al een groot deel van het werk door StoryMap zelf gedaan!
- Je kan al jouw afbeeldingen en media gebruiken om te linken naar de kaart, ook afbeeldingen en media op facebook, Flickr en Picasa zijn een mogelijkheid.
- **Vergeet aan het einde van jouw rondleiding je werk niet te save en op share te klikken!**
- Je kan de link op Smartschool plaatsen en doorsturen naar vrienden en familie!

De negende activiteit: reflecteren op leervraag: “Migranten, la tête de Turc van de samenleving?”

Het is je gelukt! Je hebt dit deel van het project tot een goed einde gebracht.

In deze laatste opdracht gaan we samen kijken naar de titel van het project: “Migranten, la tête de Turc van de samenleving?” en gaan we nadenken over hoe wij in ons dagelijks leven met migratie omgaan.

I. Denk nu eens na over de woorden of uitdrukkingen die jij vindt passen bij het woord “migrant”.
Kruis de woorden aan die voor jou bij de term “migrant” of “migratie” passen:

☐ Buitenlander	☐ Uitwisseling	☐ Tolereren
☐ Racisme	☐ Cultuur	☐ Eenheid
☐ Vooroordeel	☐ Openheid	☐ Diversiteit
☐ Armoede	☐ Geloof	☐ Brussel
☐ Verdriet	☐ Realiteit	☐ Herinnering
☐ Beter leven	☐ Economie	☐ Toekomst
☐ Perspectieven	☐ Slecht	☐ Integreren
☐ Tolerantie	☐ Familie	☐ Talen
☐ Multicultureel	☐ Geluk	☐ Kennis

IV. Overloop nu nog eens je antwoorden en denk na over het beeld dat jij nu hebt van migranten. Zijn zij de “tête de Turc” van België? Een zondebok voor interculturele problemen in België? Een buitenstaander die zich niet kan integreren? Leg uit.

Ja, de migrant is de zondebok van België omdat

Nee, de migrant is niet de zondebok van België omdat

Je hebt de afgelopen maanden erg hard gewerkt aan dit project en je hebt hopelijk veel dingen geleerd over migratie en jouw eigen familie of vrienden!

V. Wat was het belangrijkste/ het leukste/ het interessantste dat je tijdens dit project geleerd hebt?

Wil je nog meer weten? Hier zijn enkele interessante weblinks:

- AMVB: <http://www.amvb.be/>
- FARO: <http://www.faronet.be/>
- Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO): <http://www.briobrussel.be/ned/default.asp>
- VOEM: <http://www.voem-vzw.be/>

Leerdoelen - ontwikkelingsdoelen

‘Brussel, het bewaren waard!’

De leerlingen:

- kunnen in eigen woorden weergeven waarom archiveren belangrijk is en waarom sommige voorwerpen, verhalen of documenten bewaard moeten worden.
- kunnen de begrippen ‘archief’, ‘digitaal archief’, ‘erfgoed’ zelf verklaren.
- kunnen hun eigen digitale bestanden dusdanig duurzaam archiveren zodat ze later gemakkelijk terug te vinden zijn.
- kunnen aan de hand van drie voorbeelden van bezochte plaatsen weergeven in welke mate Brussel een levende, veranderende stad is.
- kunnen eenvoudige instructies opstellen om een digitale handeling eenvoudiger te maken voor henzelf en anderen.

Vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen:

Gemeenschappelijke stam:

De leerlingen:

(communicatief vermogen)

- 1 brengen belangrijke elementen van communicatief handelen in praktijk;

(exploreren)

- 8 benutten leerkansen in diverse situaties;

(samenwerken)

- 19 dragen actief bij tot het realiseren van gemeenschappelijke doelen;

Context 7: Socioculturele samenleving

- 1 beschrijven de dynamiek in leef- en omgangsgewoonten, opinies, waarden en normen in eigen en andere sociale en culturele groepen;

Lessen:

- Deze lessenreeks begint met een introductiemoment van ongeveer 25 minuten in ‘1. Oriënteren en kennismaken’.
- Bezoek aan het AMVB + oriëntatieloop Brussel: 3 uren van 50 minuten.
- Aanmaken digitaal archief: 25 minuten (kan ook als zelfstandig groepswerk).

Project 'Migratie'

Leerdoelen voor de projectweek:

De leerlingen:

- kunnen zelf een interview concreet afspreken, afnemen en relevante vragen voor dit interview opstellen.
- kunnen de vier periodes van migratie dateren en de voornaamste kenmerken van elke periode verduidelijken.
- kunnen vanuit bestaand archief- en bronnenmateriaal relevante informatie selecteren en verwerken.
- kunnen verzamelde informatie binnen de juiste context samenhangend presenteren aan leeftijdsgenoten.
- reflecteren over pertinente vragen in de samenleving en zijn bereid een eigen kritisch antwoord te formuleren op deze vragen.
- kunnen verzamelde informatie verwerken en presenteren in een digitale leeromgeving.

Vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen:

Gemeenschappelijke stam:

De leerlingen:

(communicatief vermogen)

1 brengen belangrijke elementen van communicatief handelen in praktijk;

(creativiteit)

2 kunnen originele ideeën en oplossingen ontwikkelen en uitvoeren;

(empathie)

5 houden rekening met de situatie, opvattingen en emoties van anderen;

(exploreren)

8 benutten leerkansen in diverse situaties;

(kritisch denken)

11 kunnen gegevens, handelwijzen en redeneringen ter discussie stellen a.d.h. van relevante criteria;

13 kunnen onderwerpen benaderen vanuit verschillende invalshoeken;

(mediawijsheid)

14 gaan alert om met media;

15 participeren doordacht via de media aan de publieke ruimte;

(open en constructieve houding)

16 houden rekening met ontwikkelingen bij zichzelf en bij anderen, in samenleving en wereld;

17 toetsen de eigen mening over maatschappelijke gebeurtenissen en trends aan verschillende standpunten;

(samenwerken)

19 dragen actief bij tot het realiseren van gemeenschappelijke doelen;

(zelfbeeld)

(zorgzaamheid)

- 26 gaan om met verscheidenheid;
- 27 dragen zorg voor de toekomst van zichzelf en de ander.

Context 2: Mentale gezondheid

- 7 gebruiken beeld, muziek, beweging, drama of media om zichzelf uit te drukken;
- 8 herkennen de impact van cultuur- en kunstbeleving op het eigen gevoelsleven en gedrag en dat van anderen.

Context 3: Sociorelationele ontwikkeling

- 10 beargumenteren, in dialoog met anderen, de dynamiek in hun voorkeur voor bepaalde cultuur- en kunstuitingen;
- 11 gebruiken cultuur- en kunstuitingen om begrip op te brengen voor de leefwereld van anderen.

Context 7: Socioculturele samenleving

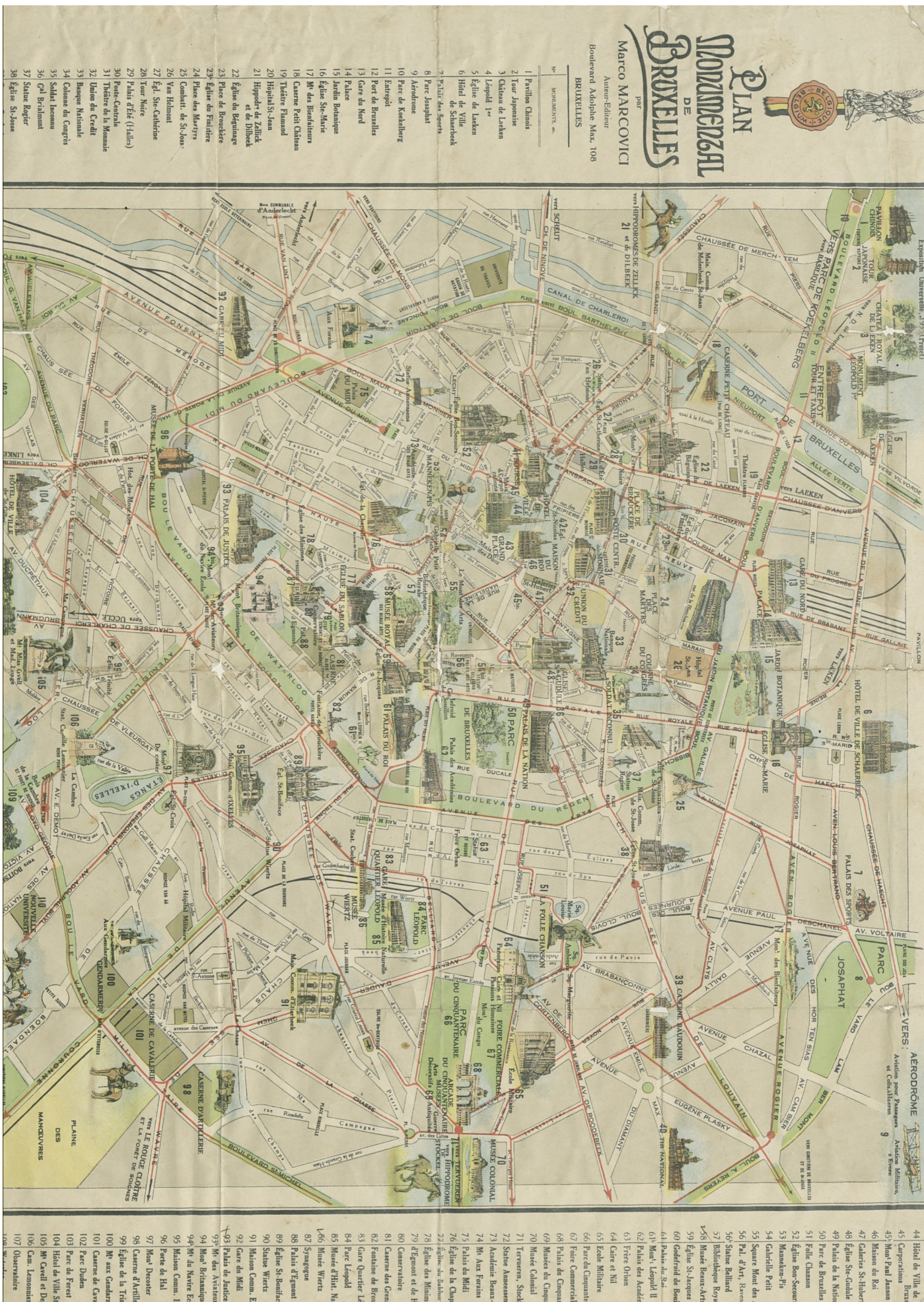
- 1 beschrijven de dynamiek in leef- en omgangsgewoonten, opinies, waarden en normen in eigen en andere sociale en culturele groepen;
- 3 illustreren het belang van sociale samenhang en solidariteit;
- 4 trekken lessen uit historische en actuele voorbeelden van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie;
- 6 gaan actief om met de cultuur en kunst die hen omringen;
- 7 illustreren de wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur en techniek, politiek, economie, wetenschappen en levensbeschouwing.

Lessen:

De activiteiten worden best aangeboden binnen een projectweek of als deel van een jaarthema rond 'migratie'. De activiteiten zijn constructief opgevat, met andere woorden: elke activiteit bouwt verder op de voorgaande. Vanzelfsprekend gebeuren niet alle activiteiten in de klas: de zevende en achtste activiteit bijvoorbeeld kunnen na instructie in de klas ook zelfstandig door leerlingen thuis gemaakt worden.

Bijlage 1 - Oriëntatieloop materiaal

PLAN MONDIALEZAL DE BRUXELLES
 par **MARCO MARCOVICI**
 Auteur-Editeur
 Boulevard Adolphe Max, 108
 BRUXELLES

- N° MONUMENTS, etc.
- 1 Pavillon Chinois
  - 2 Tour Japonaise
  - 3 Château de Laeken
  - 4 Léopold 1er
  - 5 Église de Laeken
  - 6 Hôtel de Ville de Schaerbeek
  - 7 Palais des Sports
  - 8 Parc Jasparht
  - 9 Aéroplane
  - 10 Parc de Koekelberg
  - 11 Fontaine
  - 12 Parc de Bruxelles
  - 13 Gare du Nord
  - 14 Place
  - 15 Jardin Botanique
  - 16 Église Ste-Marie
  - 17 M^{re} des Bénédictines
  - 18 Caserne Petit Chateau
  - 19 Théâtre Flamand
  - 20 Hôpital St-Jean et de Dilbeek
  - 21 Hippodrome de Zalkick
  - 22 Église du Remarque
  - 23 Place de Broderick
  - 24 Place des Financiers
  - 25 Place des Martyrs
  - 26 Combats. de St-Jean
  - 26 Van Heistout
  - 27 Égl. Ste-Catherine
  - 28 Tour Noire
  - 29 Palais d'Éclat (Hall)
  - 30 Poste-Centrale
  - 31 Théâtre de la Monnaie
  - 32 Union de Crédit
  - 33 Banque Nationale
  - 34 Caserne du Comptoir
  - 35 Sédal Inconnu
  - 36 G^{er} Brabant
  - 37 Statue Rogier
  - 38 Église St-Jean

- 44 Hôtel de Ville de Bruxe
- 45 Corporations
- 45¹ Mont Paul Janson
- 46 Maison du Roi
- 47 Caserne St-Hubert
- 48 Église Ste-Gudule
- 49 Palais de la Nation
- 50 Parc de Bruxelles
- 51 Église Othman
- 52 Église Bon-Secours
- 53 M^{re} des Bénédictines
- 54 Caserne Petit
- 55 Square Mont des A
- 56 Pal. d'Art. Revem
- 57 Statue Pauline
- 57 Bibliothèque Royal
- 58 Musée Beaux-Arts
- 59 Église St-Jacques
- 60 Gendarm de Bonill
- 61 Palais de St-J
- 61¹ Mont Léopold II
- 62 Palais des Académ
- 63 Parc Othman
- 64 Caser et Mill
- 65 Ecole Militaire
- 66 Parc de Cinquanten
- 67 Parc Commercial
- 68 Palais de Cluyant
- 69 Musée du Congo
- 70 Musée Colonial
- 71 Terrasses, Stocke
- 72 Statue Anaxandre
- 73 Académie Beaux-A
- 74 Mre Aux Hermin
- 75 Palais du Midi
- 76 Église de la Chapel
- 77 Église. des Sablon
- 78 Église des Minimes
- 79 d'Atom et de Ha
- 80 Conservatoire
- 81 Caserne des Grens
- 82 Fontaine de Bruu
- 83 Gare Quartier Les
- 84 Parc Léopold
- 85 Musée d'Hist. Nat
- 146 Musée Wiertz
- 87 Synagogue
- 88 Palais d'Égypte
- 89 Église St-Basile
- 90 Statue Wiertz
- 91 Maison Comm. Eh
- 92 Gare du Midi
- 93 Palais de Justice
- 93¹ M^{re} des Augustins
- 94 Mre Bénédictines
- 94¹ Mre Bénédictines
- 94² Mre du Noyve Ecol
- 95 Maison Comm. Iz
- 96 Parc de Hal
- 97 Mre Decoster
- 98 Caserne d'Artiller
- 99 Église de la Trinit
- 100 M^{re} aux Gardiens
- 101 Caserne de Canal
- 102 Parc Duden
- 103 Parc de Forest
- 104 Hôtel de Ville. St-
- 105 Mre Caval et Dep
- 106 Cam. Lannoy
- 107 Observatoire

Sint-Katelijneplein

Pachecogodshuis

Noordwijk/ Botanique

Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS)

Grote markt

Grote markt

Grote markt: de Wolvin

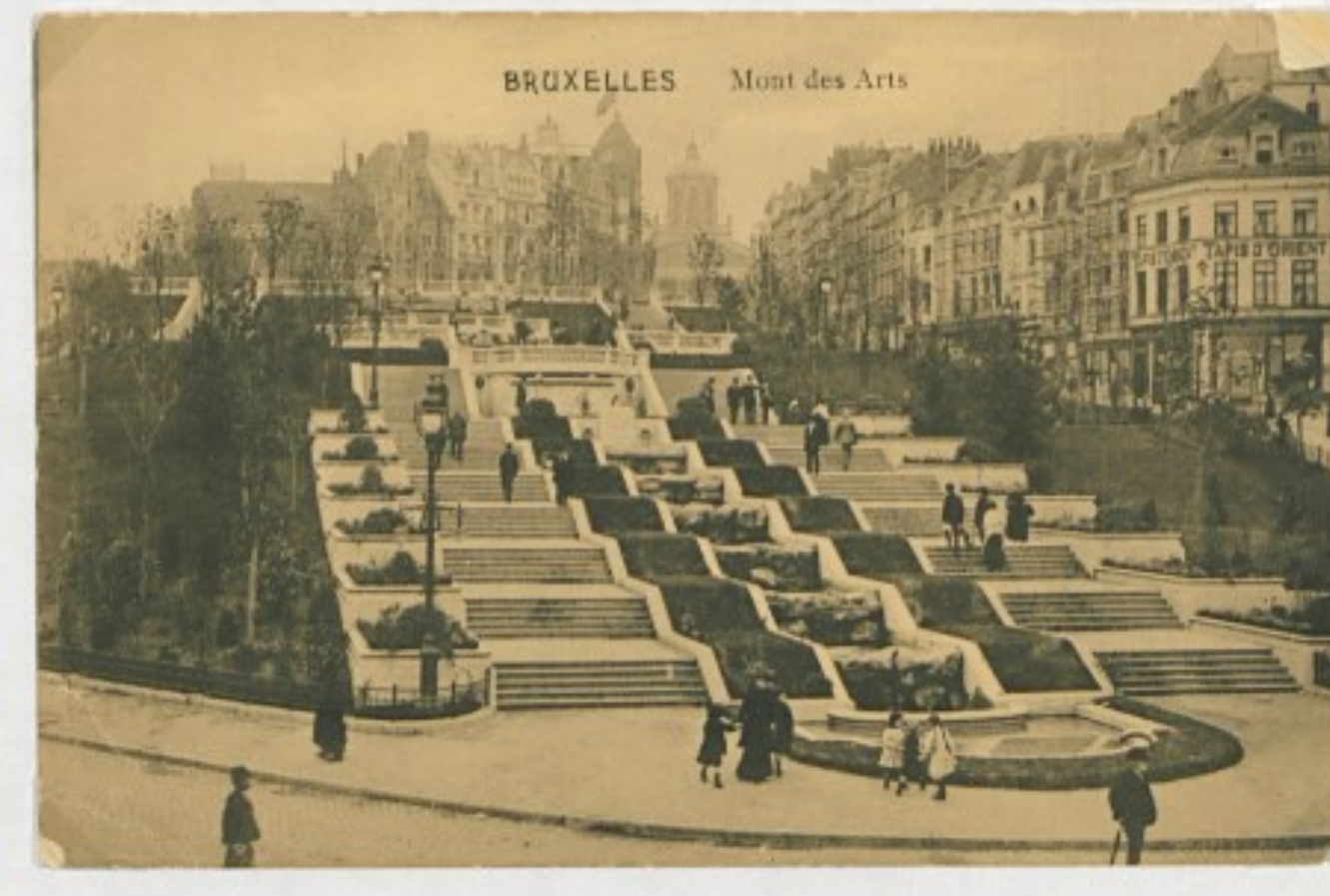
Grote Zavel

Kunstberg/ Hofberg

Kunstberg

Koninklijk Circus

Anspachlaan

Beurs/ Anspachlaan

il. 8 91

De Brusselse schepen Demaret wil het beursgebouw verkopen voor 1 miljard frank.

(foto Eric Peustjens)

Brussels beursgebouw staat te koop

BRUSSEL — Het gebouw van de Brusselse beurs, aan de Anspachlaan in het centrum van de hoofdstad, staat te koop. De stad Brussel, die eigenaar is van het gebouw, wil het beursgebouw te gelde maken om haar schulden te helpen delgen. De Brusselse schepen voor Openbare Werken Michel Demaret lanceerde het voorstel in de Brusselse krant *La Lanterne*.

De schepen is op zoek naar twee miljard besparingen op zijn begroting. Om dat bedrag te vinden, denkt hij aan de verkoop van de St.-Katelijnkerk en het beursgebouw.

Het beursgebouw is een beschermd monument. De stad Brussel was wettelijk verplicht het gebouw voor een symbolisch bedrag ter beschikking van de beurs te stellen. Maar

door de nieuwe wetgeving over de hervorming van de financiële markten viel die verplichting weg. Na de brand die het gebouw in december vorig jaar teisterde, was er al even sprake van om de diensten van de beurs elders onder te brengen.

De Brusselse schepen Demaret is van oordeel dat de verkoop van het beursgebouw één tot anderhalf miljard fr. moet opbrengen. Hij zegt dat er zelfs al een kandidaat-koper is: een Franse financiële instelling.

Eventueel wil hij het gebouw overlaten aan de staat — die het zou kunnen blijven verhuren aan de Beurskommissie — of aan de Beurskommissie zelf, voor een zacht prijsje (500 miljoen fr.). De Beurskommissie voelt er niet veel voor om eigenaar te worden van het gebouw. Minister van Financiën Maystadt is evenmin kandi-

daat. Hij zegt daarvoor geen kredieten te hebben op zijn begroting.

De renovatiewerken aan het gebouw, dat in december vorig jaar door een zware brand werd getroffen, zijn nog volop aan de gang. De werken zouden tegen eind dit jaar moeten zijn voltooid. Om het gebouw een andere bestemming te geven, zou men bovendien nog honderden miljoenen extra moeten investeren.

Ecolo, de Franstalige groene partij, stelt voor dat het Brusselse Gewest het gebouw koopt om er de zetel van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van te maken. Het bekende gebouw leent zich uitstekend als symbool voor het Brusselse Gewest, vindt de partij. De beurs moet maar haar intrek nemen in een gebouw in de financiële wijk van de hoofdstad dat be-

ter aan haar behoeften is aangepast, aldus nog Ecolo.

De beursautoriteiten geven er echter de voorkeur aan in het prestigieuze gebouw te blijven. Er zijn trouwens plannen om de diensten in het beursgebouw te centralizeren. Zo wordt bij voorbeeld ook de Belgische Optie- en Futuresbeurs Belfox, die in het najaar van start gaat, in het gebouw ondergebracht.

De Beurskommissie heeft in ieder geval laten weten een serieuze schadevergoeding te zullen eisen, als de beurs verplicht wordt het gebouw te verlaten. Er wordt bovendien op gewezen dat noch de Brusselse gemeenteraad, noch het Brusselse Gewest zich al hebben uitgesproken over het voorstel van Demaret. En men hoopt dat de schepen alleen maar een proefballonnetje wilde oplat.

Dit zijn de instructiebladen voor de leerkrachten! Deel per tussenstop de opdracht mee aan de leerlingen. Doen ze het goed, dan geef je hen gewoon mondeling de letter. Dan ga je naar de volgende locatie. De tussenstops staan hier niet in de juiste volgorde.

Wandeling 1:

Noordstation:

Instructie: Neem een foto van het station zoals het nu is.

Voor deze opdracht krijgen de leerlingen de letter O.

KVS: Geef een ouder lied van Brussel aan de leerlingen, een lied dat ze zelf kunnen meezingen (bv. een lied van Johan Verminnen)

Instructie: Zing een oud lied over Brussel. Als dat kan, neem het dan ook op met de iPad van de fotograaf. (Het lied is vrij te kiezen. Bv. een lied van Johan Verminnen.)

Voor deze opdracht krijgen de leerlingen de letter D.

Pachecogodshuis:

Instructie: Neem foto's van drie straatnaamborden van foto's uit de buurt.

Voor deze opdracht krijgen de leerlingen de letters E en R.

Sint-Katelijne:

Instructie: Interview een voorbijganger op het plein over zijn/haar relatie met Brussel.

Voorbeeldvragen voor het interview: Waarom ben je in Brussel? Vind je Brussel een mooie stad? Hoe lang blijf je hier/ woon je hier? Wat is je favoriete plek in Brussel? Kan je een verhaal vertellen over Brussel? ...

Voor deze opdracht krijgen de leerlingen de letter E.

Botanique: :

Instructie: Neem een groepsfoto in het park. Zoek daarvoor een mooie plek en spreek een voorbijganger aan om de foto te maken. Let op: de begeleider moet mee op de foto staan.

Wandeling 2:

Grote markt:

Geef het krantenartikel aan de leerlingen.

Instructie: Lees het krantenartikel (= taak van de voorlezer/verzamelaar). Zoek daarna naar vrouwen met hoge hakken en vraag of je met hen op de foto mag. Vraag hen of het gemakkelijk is om met hoge hakken op de Grote Markt te wandelen.

Voor deze opdracht krijgen de leerlingen de letter E.

Kunstberg:

Instructie: Zoek het antwoord op volgende vragen:

- Van wie is het grote ruitersstandbeeld op het plein? (Koning Albert I)
- Wanneer is het gebouwd? (1951)
- Rechts van het standbeeld staat een groot gebouw. Wat is dat gebouw? Naar wie werd het vernoemd? (Bibliotheek, vernoemd naar koning Albert II)

Grote Zavel:

Instructie: Wandel naar het park. Daar zie je allerlei standbeelden. Beeld ze na en neem foto's van jezelf met de standbeelden op de achtergrond. Gebruik kledij of objecten die je in de buurt vindt om het standbeeld beter na te kunnen bootsen.

Voor deze opdracht krijgen de leerlingen de letters E en O.

Koninklijk Circus:

Instructie: Neem foto's van drie straatnaamborden uit de buurt. Vergelijk deze met de straatnamencollectie op de website van het AMVB, komen ze daar ook terug?

Voor deze opdracht krijgen de leerlingen de letters E en R.

Anspachlaan + Beurs:

Geef het krantenartikel aan de leerlingen.

Instructie: Lees het artikel (= taak van de voorlezer/verzamelaar). Zoek in het artikel voor hoeveel euro de schepen van Brussel de Beurs wou verkopen.

De leerlingen zullen zien dat het er in frank staat. Dit moeten ze dan omrekenen naar euro. Antwoord = 1 miljard frank = 24.789.352,48 euro. Moet niet zo nauwkeurig.

Om te berekenen: 1 euro = 40,3399 frank

Er zijn twee mogelijke wandelingen. De eerste blijft in de buurt van het Noordstation terwijl de tweede in de buurt van Brussel-Centraal gesitueerd is. Dit zijn dan ook ideale plaatsen om met de leerlingen af te spreken als ze de oriëntatiewandeling gedaan hebben.

Oplossing van het gevonden woord: erfgoed

1. Dat wat personen bewaren
2. Sporen uit het verleden in het heden, die zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Dat kunnen voorwerpen zijn, maar ook verhalen, gebruiken, gewoonten en gebouwen.

Bijlage 2 - De derde activiteit: Leren over migratie

Dit is de vereenvoudigde neerslag van het interview dat Yousra afneemt van haar moeder. We kozen voor dit interview omdat het de leerlingen kan helpen bij hun eigen interview. Op deze manier hebben de leerlingen reeds een interview gehoord dat door een leeftijdsgenoot is afgenomen alvorens ze zelf hun interview afnemen.

Wanneer ben je een migrant geworden?

Ik ben migrant geworden in de jaren 1990. Ik was 18 toen ik in België aankwam.

Waarom ben je een migrant geworden? (Waarom ben je geëmigreerd?)

Omdat mijn man al lang migrant was in België. Ik was met hem getrouwd en ik ben hem gewoon naar hier gevolgd.

Was het moeilijk om een migrant te worden?

Ja, het was heel moeilijk. De dag waarop ik hier aankwam, was alles anders. Het was een ander leven. Ik kende de talen niet. Ik had geen vrienden, geen familie. Het was heel moeilijke periode.

Werd je getolereerd nadat je naar België geëmigreerd was?

Ja, mijn burens waren vriendelijk tegen mij. Hij hielp me heel veel. Dankzij mijn burens heb ik heel veel geleerd.

Hoe heb je geaccepteerd dat je geëmigreerd was?

In het begin was het moeilijk, maar na een tijd vergeet je het. Ik ga elke zomervakantie naar de familie hen toe.

Hoe communiceerde je?

Ik ging altijd met mijn man naar buiten omdat hij Frans kende. Ik ging nooit alleen. Ik keek veel TV en daardoor leerde ik de taal. Daardoor leerde ik Frans en mijn burens leerden me ook een beetje Frans.

Was het moeilijk om je te integreren?

Ja, alles was anders dus het was heel moeilijk. Ik wist bijvoorbeeld niet waar de winkels waren, ik had altijd mijn man nodig als ik ergens naartoe ging.

Waarmee hield je je bezig toen je geen kinderen had?

Ik ging rond wandelen. De rest van de dagen was ik TV aan het kijken.

Ik kon niets doen want ik kende niemand, het was heel moeilijk om alleen te communiceren met andere personen.

Mijn man werkte veel dus bleef ik thuis.

Kon je toen stemmen?

Neen, want ik had op dat moment geen Belgische nationaliteit.

Vind je dat eerlijk en waarom?

Ja, omdat ik geen Belgische nationaliteit had maar na een tijd kon ik stemmen. In elk land is dat zo dus ik vind het normaal. We moeten gewoon de wet volgen.

Waar koop je eten? Tegenwoordig ga ik naar de halal-slager, maar vroeger was het anders. Mijn man ging naar de boerderij en ging daar de dieren zelf slachten om aan vlees te geraken.

Ben je nu blij om een migrant te zijn?

Bijlage 3 - De achtste activiteit: evaluatie

Hier kan je als leerkracht internetlinks vinden naar tutorialvideo's en handleidingen voor de verschillende apps die tijdens de evaluatie gebruikt kunnen worden. De handleidingen en video's zijn echter in het Engels. Er werden verschillende opties aangeboden waarop geëvalueerd kan worden. De leerkracht kan zelf vrij kiezen welke optie het meest aanspreekt, of men kan natuurlijk de leerlingen zelf laten kiezen. De leerlingen leveren hier het

- Dipity: <https://www.youtube.com/watch?v=8sIBz1dtgXM>
- Fakebook: https://www.youtube.com/watch?v=NmBS_G2kHd4, [helpsheet](#)
- Shadow Puppet: <https://www.youtube.com/watch?v=mh5vGgNctYM> (enkel Apple iPads of Android-producten)
- StoryMap: [handleiding \(Engels\)](#), <https://www.youtube.com/watch?v=bod4KsRzQSM>